

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. De Dissolubilitate matrimonii rati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

audi, quoad thorum, & cohabitationem, nisi ob fornicationem mæchatur, id est, reus est mæchæ uxoris; quia (ut dixit cap. 5.), facit eam mæchari, & qui aliam duxerit, ex quavis causa, mæchatur, id est, ipse adulterando. Verba igitur illa concedunt licitam dimissionem perpetuam uxoris, quoad thorum duntaxat, & cohabitationem, non autem quoad vinculum; ideo subdit statim, & aliam duxerit, mæchatur: si enim dimissio intelligeretur etiam quoad vinculum, aliam ducendo plane non mæcharetur.

CAPUT III.

De dissolubilitate matrimonii rati.

Matrimonium fidelium baptizatorum ratum duntaxat (de quo supra jam egimus) seu, quod idem est, in facie Ecclesiæ licite quidem, & valide contractum, sed carnali commercio necdum consummatum per solemnem Religionis ab Ecclesia approbatæ professionem quoad vinculum dissolvitur; ita decernunt sacri canones cap. Verum: & cap. ex publico de conversione conjugatorum: ita pariter ultimum Concilium Oecumenicum Sessione 24. can. 6. definit his verbis: Si quis dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem professionem alterius conjugum non dirimi, anathema sit. Ratio hujus dissolubilitatis est; quia ista conditio: nisi Religionem profitear ante consummationem, jure Ecclesiastico, & forte etiam divino contractui salutem tacite addita esse censetur; hæc autem

conditio cum boni communis felicitatem, eligendi nimirum perfectiorem pro anima statum, respiciat, altera pars jus suum particulare cedere debet, eo vel maxime, quia jus illud absque ulla honestatis suæ jactura cedit.

Dicitur fuit: *Matrimonium necdum consummatum*: tempus siquidem duorum mensum conjugibus conceditur ad consummandum ex debito matrimonium, ita, ut ante istud tempus neuter ab altero ad consummandum obligari possit: elapso autem bimestri a die celebrati matrimonii debitum petenti uni parti pars altera injuste denegaret, & denegando graviter peccaret. In casu autem, quo denegationem debiti, quamvis illicite, ad plures alios menses protraheret, nec matrimonium consummaret, illudque probari posset, adhuc religionem ingredi, & sacram professionem emittere valeret.

Dicitur quoque fuit: *quoad vinculum*: religiosa enim professio ab uno conjugum valide emissa hunc habet effectum circa matrimonium ratum, ut pars altera in sæculo relicta ad secundas nuptias libere convolare possit. Nihilominus hic bene advertendum, quod parti in sæculo remanenti non liceat ad ingressum religionis ab altera parte factum quantocyus alteri nubere: solo siquidem religionis ingressu nemo sæculo moritur, & statui religioso perenniter mancipatur: sacra proin professio est expectanda.

Solubilitatem vinculi in matrimonio rato per electionem status perfectionis minime impediunt illa Christi verba: *quod Deus conjunxit, homo non separet*; ea enim intelligenda esse de matrimonio consummato satis vindicant verba, quæ immediate præcedunt: *quia jam non sunt duo, sed una caro*. Hoc utique non nisi de consummato matrimonio verificatur. Nec obstat, quod matrimonium etiam ratum conjunctionem Christi cum Ecclesia significet; duplex namque Christi cum Ecclesia conjunctio distinguitur, una per caritatem, & altera per incarnationem. Prima solubilis est, non quidem ex parte Christi, qui nobiscum semper manere cupit, sed ex parte membrorum Ecclesiæ, quæ quamprimum lethale peccatum admittunt, caritatem amittunt, adeoque a Christo separantur; hujus autem conjunctionis symbolum est matrimonium ratum: secunda conjunctio, quæ fit per incarnationem, insolubilis est & ex parte Christi, & ex parte membrorum Ecclesiæ, hujusque conjunctionis symbolum est matrimonium consummatum. Si uxor intra bimestre debitum denegat ex eo, quod religionem ingredi eamque profiteri revera cogitet, interea autem a marito opprimitur, privilegio ingrediendi & profitendi religionem inter viduas non privatur; nemo etenim sine sua culpa, & multo minus per injuriam alterius jure suo privandus est: maritus vero tale quid agendo contra justitiam gravissime peccat, & propterea facta etiam uxoris professione ad contrahendum aliud matrimonium liber non remaneret, eoquod ipse, quantum est ex parte sua,

Q 9 4

illud

illud consummavit, & consequenter vinculum indissolubile subiit (a).

Disputant Theologi, an conjux alteri petenti debitum denegare istud possit, ad merum finem jure suo utendi, quin de profitenda religione reapse cogitet? affirmant hoc nonnulli ex eorum ratione: quia forte eo tempore a Deo ad statum religiosum vocabitur. Negant alii plures, & quidem longe probabilius, quia privilegium negandi debitum ex solo motivo subeundæ Religionis concessum est. Hoc autem vel maxime verum est, si de Religionis ingressu nihil cogitans in altero conjuge, debitum petente, incontinenti periculum, gravem indignationem, aut amoris conjugalis extinctionem omnimodam prudenter prævideat, quæ inconuenientia plusquam sufficientia sunt.

Porro non obstante præfato privilegio graviter omnino peccaret, qui cum hoc positivo animo infra bimestre Religionem ingrediendi, & interea debitum negandi matrimonium iniret, tum quia in circumstantia valde notabili altera pars contrahens injuste decipitur: tum quia gravatur notabilissimo incommodo expectandi per integrum annum, donec alter profiteatur:

(a) Doctrina hæc locum habet, si in allato casu uxor violentæ sui oppressioni reuera, & serio, quantum potest, resistat; si enim non resistat, in consummationem matrimonii & ipsa consentisse, & privilegio ineundæ Religionis renunciasse censetur: æque proin ac vir vinculum indissolubile subiit.

tum denique quia si Religionem ingrediens non profiteatur, adeoque ad conjugem relictum redire compellatur, extinctus amor conjugalis non nisi difficillime iterum resuscitari poterit. Aliud plane dicendum foret de illo conjugē, cui post celebratum rite matrimonium repente inspiratio Religionis amplectendæ insurgit: hic enim ad relata modo inconvenientia mere permissive se habet.

Posteaquam nunc explicatum est, quomodo, & quando vinculum matrimonii tam rati, quam etiam consummati dissolvi possit, paucis modo exponendum superest, quomodo aut quando remanente conjugii vinculo matrimonii dissolutio quoad thorum fieri possit, aut debeat; communiter autem duæ hujus dissolutionis legitimæ causæ allegantur, major videlicet vitæ perfectio, vel crimen alterius conjugum: major vitæ perfectio intelligitur, quando vel ambo conjuges religiosum statum eligunt, vel unus de consensu alterius Religionem ingreditur, eamque profiteatur, in quo posteriore casu pars in sæculo remanens debet emitteere votum perpetuæ castitatis, statim ac alter professionem emisit, prout statuunt sacri Canones (*cap. 4. & 8. de conversione conjugatorum*); alias enim in ingressum Religionis vere consensisse non videtur.

Quod nunc dictum est de ingressu Religionis, hoc etiam asserendum est, si vir de licentia suæ uxoris sacris Ordinibus initietur, dummodo ipsa castitatem voveat; id autem sic intelligendum est, ut, si vir sit septuagenarius, & uxor quin-

quagenaria, sufficiat, quod uxor votum castitatis perpetuæ coram testibus deponat: si vero ætatem hanc definitam necdum attigerint, præter emissum votum uxor etiam monasterium ingredi tenetur, eoquod alioquin periculis incontinentiæ non satis provideretur. Hoc autem verum est, etiamsi in casu quodam particulari id genus pericula non extarent: hæc siquidem leges non in præsumptione facti, sed in præsumptione juris fundantur. Illud pariter hic loci bene est observandum, quod vir, si de licentia uxoris ad Episcopatum promoveatur, non aliter sit assumendus, nisi illa prius ad ingressum Religionis obstringatur. Ita definiunt sacri Canones in speciali capitulo *Sane de conversione conjugatorum (a)*.

Altera causa circa ejusmodi dissolutionem quoad thorum crimen alterius conjugis habetur. Ejusmodi crimina sunt adulterium, fornicatio, bestialitas, sodomia & incestus, ob quæ a parte innocente in perpetuum licite fieri separatio potest: sic enim Jura sacra (*Tit. de Divortis*) expresse statuunt.

(a) Causa licita dissolvendi matrimonium quoad thorum pariter est votum castitatis ab utroque conjugate ex mutuo consensu emissum; antequam autem tale votum fiat, multa, & matura cum viris doctis, ac probis consultatione opus est, neque in hoc Confessarii faciles se, aut nimis credulos præbeant. Eadem, & forte longe major cum viris sapientibus, ac timoratis consultatione instituenda erit, si conjuges sine voto in statu continentiæ vivere eligant: non raro enim hæc prætextu pessima intentio delitescit.

tuunt. Quinimo maritus ad faciendum divor-
tium quandoque tenetur, si nempe uxor non re-
sipiscat, ne in crimine cum eadem participet;
ita S. Thomas (*quæst. 62. Supplem. a. 2.*) docet
his verbis: *Si autem uxorem non pœniteat, te-
netur dimittere, ne peccato consentire videatur,
dum correctionem debitam non apponit.*

Aliæ item causæ legitimæ, quæ in Jure re-
censentur, ad faciendum verum & licitum divor-
tium sufficiunt. *Prima* est, si tanta sit alterius
sævitia, ut sine periculo illi cohabitare nequeat.
Secunda, si unus conjugum fixo tempore tantam
rabiem erga alterum exhibeat, ut de gravi ali-
quo malo sibi prudenter metuere possit. *Ter-
tia*, si pars una alteri vitam reapse adimere
attentaverit. *Quarta* si unus conjugum alterum
pluries ad Deum graviter offendendum sollicitet,
ita, ut se in gravi labendi periculo constitutum
cognoscat, & alter non desistat. *Quinta* si pars
una a vera fide defecerit. Ubi propter hos casus
divortium sequitur, & dein delictum vere emen-
detur, tunc conjuges iterum conjungi, & in
sancta pace cohabitare tenentur. Cæterum di-
vortia non privato conjugum vel Confessarii ju-
dicio, sed per sententiam Judicis Ecclesiastici
fieri debent; quod si ejusmodi sententiam per
errorem latam esse compertum fuerit, juxta sa-
eros Canones (*cap. Lator Extra: de sententia,
& re judicata*) conjux, qui illam obtinuit, al-
teri conjugi reconciliari, & affectu conjugali
cohabitare tenetur.

FINIS PARTIS SECUNDÆ.

PRO